

Research Article

The Relationship Between Dark and Light Dimensions of Personality with Life Satisfaction Mediated by Value Orientations

Batoul Alipour gourmand: PH.D. student of Psychology, Department of Psychology, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran.

Batoolalipour2021@gmail.com

Masoumeh Azemoudeh*: Assistant Professor, Department of Psychology, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran

mas_azemod@yahoo.com

Khalil Esmailpour: Associate Professor, Department of psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran

Khalil_sma@yahoo.com

Seyed Davood Hosseini nasab: Professor of Psychology, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran

d.hosseininasab@iaut.ac.ir

Abstract

Different studies have examined the relationship between dark and light personality dimensions and life satisfaction. Using structural equation method, this correlational descriptive study aimed to determine the relationship between dark and light dimensions of personality with life satisfaction as mediated by value orientations. To this end, 400 people who referred to health centers in Tabriz, Iran were selected through convenience sampling method. To collect data, Life Satisfaction Questionnaire, Dark Triad Personality Questionnaire, Light Triad Personality Questionnaire, and the Value System Questionnaire were used. Then the data were analyzed using the structural equation method. While the dark dimensions had a negative effect on life satisfaction, the light dimensions had a positive effect. There was a negative relationship between dark dimensions and life satisfaction as mediated by value orientations. Meanwhile, there was a positive relationship between light dimensions and life satisfaction as mediated by value orientations. Therefore, the dark and light dimensions of personality and the way of value orientation are related to the level of life satisfaction. Accordingly, researchers can examine the effectiveness of these variables on life satisfaction through developing psychotherapy interventions influencing the variables of dark and light dimensions of personality and value orientation.

Keywords: Life satisfaction, Personality, Value orientation

Introduction

Various personality variables affect the level of life satisfaction. The dark dimensions, including antisocial, narcissism,

and Machiavellianism, have a direct role in people's attitudes towards life (Paulhus & Williams, 2002). Various studies have shown the negative relationship between dark personality traits and life satisfaction (Marashi et al., 2017; Sharifinia & Harun Rashidi, 2020). The light dimensions,

*. Corresponding author

including three dimensions of humanity, faith in humanity, and Kantianism (Kaufman et al., 2019) along with the way of value orientation have a positive relationship with life satisfaction (Sadeghi et al., 2018). While people with light personality traits use developed defense mechanisms (Wood et al., 2010) leading to life satisfaction, people with dark personality traits choose anti-moral values in life (Oboyle et al., 2012) which result in dissatisfaction with life. Considering the essential role of personality traits and the type of value orientation in the level of life satisfaction, this study aimed to investigate the relationship between the dark and light dimensions of personality with life satisfaction mediated by value orientation.

Method

This descriptive correlational research used structural equation method. Using the available sampling method, a total of 400 individuals referring to the health centers in Tabriz, Iran were selected. The following four questionnaires were completed by participants.

Life Satisfaction Questionnaire: This five-item scale was developed by Diener et al. (1985). A higher score indicates more satisfaction with life. Diener et al. obtained the reliability of this scale with Cronbach's alpha method (0.86). In the present study, Cronbach's alpha obtained for this scale was 0.78.

Dark Triads Personality Questionnaire: This 12-item scale was designed by Johnson and Webster (2010) and includes three subscales: Machiavellianism, antisociality, and narcissism. Johnson and Webster

reported the test-retest reliability coefficient of this questionnaire as 0.89 for the entire scale. In the present study, Cronbach's alphas obtained for Machiavellian, antisocial, and narcissistic subscales were 0.79, 0.69, and 0.73, respectively.

Light Triads Personality Questionnaire: This scale was designed by Kaufman et al. (2019) and consists of three subscales: Kantianism, humanity, and faith in humanity. The internal reliability coefficient for this scale was estimated as 0.84 in the original study (Kaufman et al., 2019). In our study, Cronbach's alphas obtained for the variables of Kantianism, humanity, and faith in humanity were 0.69, 0.72, and 0.68, respectively.

The Value System Questionnaire: This scale was developed by Schwartz (2006) and consists of 57 questions and ten scales of the value system. The Cronbach's alphas reported by Schwartz for the subscales of benevolence, traditionalism, conformity, security, power, arousal, hedonism, success, spontaneity, and cosmopolitanism were 0.61, 0.37, 0.48, 0.64, 0.50, 0.69, 0.79, 0.52, 0.53, 0.57, respectively. In the present study, the alpha obtained for each of the subscales was estimated to be more than 0.67.

Results

While the dark dimensions had a negative effect on life satisfaction, the light dimensions had a positive effect. There was a significant relationship between the dark and light dimensions with life satisfaction as mediated by value orientations. Table 1 shows the Pearson's correlation matrix for the studied variables.

Table 1. Pearson's Correlation Matrix for The Relationships between Research Variables

Variables	1	2	3	4
1- Dark dimensions	1			
2- Light dimensions	-0/61**	1		
3- Value orientation	-0/58**	0/56**	1	
4- Life satisfaction	-0/64**	0/69**	0/62**	1

P<.01

According to Table 1, there was a significant negative relationship between the dark dimensions with light dimensions,

value orientation, and life satisfaction. There was a significant positive relationship between the light dimensions

with value orientations and life satisfaction. Also, there was a significant

positive relationship between value orientations and life satisfaction.

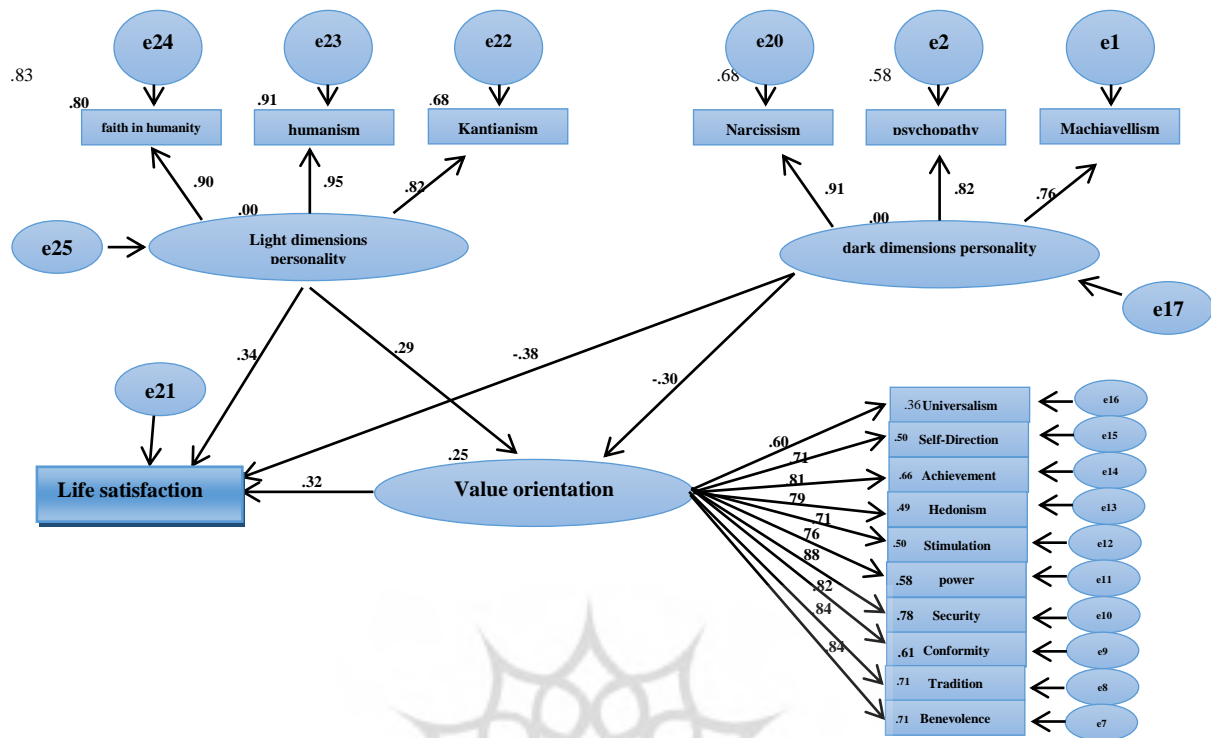

Figure 1. Structural Model of Dark and Light Dimensions Mediated by Value Orientation on Life Satisfaction

To investigate the indirect relationship between the dark and light dimensions with life satisfaction as mediated by value

orientations, the bootstrap method was used (Table 2).

Table 2. Bootstrap Results for Indirect Model Relationships

Variables	Standardized estimator	Lower limit	Upper limit	p
The relationship between dark dimensions with life satisfaction mediated by value orientations	-0/097	-0/200	-0/027	0/006
The relationship between light dimensions with life satisfaction mediated by value orientations	0/092	0/022	0/194	0/004

P<0.05

The bootstrapping test results showed that dark dimensions had a negative indirect effect on life satisfaction mediated by value orientations ($\beta = -0.097$); Also, light personality dimensions had a positive indirect effect on life satisfaction mediated by value orientations ($\beta = 0.092$).

Conclusion

This study investigated the relationship between the dark and light dimensions with life satisfaction through the mediating

role of value orientation. According to the results, while the dark dimensions had a negative effect on life satisfaction, the light dimensions had a positive effect on it. According to psychological theories, life satisfaction is widely influenced by a person's developmental background such as personality traits. Dark personality traits show the tendency to experience more unpleasant emotional states such as anger, sadness, despair, and other negative

emotions. These people perceive life stressful and are dissatisfied with their social support, which can explain lower levels of life satisfaction. People with clear personality traits have extensive verbal and communication skills, which facilitates relationships with others, provides them with more social support, and increases life satisfaction.

In our study, there was a relationship between the dark and light dimensions of personality with life satisfaction mediated by value orientations. People who have light personality dimensions experience more life satisfaction through choosing positive defense mechanisms, realistic views, and moral value orientations in life. People with dark personality dimensions adopt an anti-moral value orientation, which ultimately causes dissatisfaction with life. Accordingly, psychologists and

counselors should pay more attention to the role of personality variables and value orientations in the beginning and continuation of psychological interventions in primary prevention programs and interventional and clinical work.

Ethical Consideration

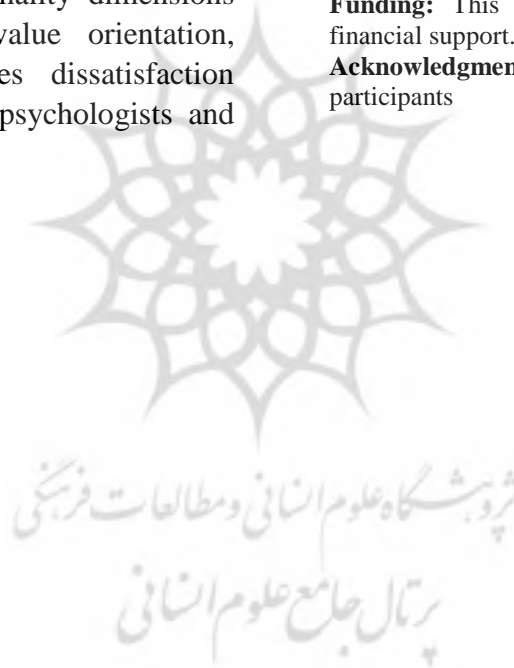
Compliance with Ethical Guidelines: This research has the code of ethics IR.IAU.TABRIZ.REC.1400089 from the ethics committee of the research vice-chancellor of Islamic Azad University, Tabriz Branch.

Authors' Contributions: All authors contributed to the study. The first author written the first draft of the manuscript. The second author edited the manuscript. The third author advised result sections. The fourth author written the methods sections.

Conflict of Interest: The authors declare no conflict of interest for this study.

Funding: This study was conducted with no financial support.

Acknowledgment: The authors thank all participants in the study.

رابطه ابعاد تاریک و روشن شخصیت با رضایت از زندگی با میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی

بتول علی پور گوراند: دانشجوی دکترای روانشناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

Batoolalipour2021@gmail.com

معصومه آزموده: * استادیار گروه روانشناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

mas_azemod@yahoo.com

خلیل اسماعیل‌پور: دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

Khalil_sma@yahoo.com

سید داوود حسینی‌نسب: استاد گروه روانشناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

d.hosseininasab@iaut.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه ابعاد تاریک و روشن شخصیت با رضایت از زندگی با میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی انجام شد. طرح پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی با استفاده از روش معادلات ساختاری بود. به همین منظور، تعداد ۴۰۰ نفر از افراد مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی شهر تبریز به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه رضایت از زندگی، پرسشنامه صفات تاریک شخصیت، پرسشنامه سه‌گانه روشن شخصیت و پرسشنامه نظام ارزشی استفاده شد. سپس داده‌ها با استفاده از روش معادلات ساختاری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان دادند ابعاد تاریک شخصیت بر رضایت از زندگی اثر منفی داشت، ابعاد روشن شخصیت بر رضایت از زندگی اثر مثبت داشت، بین ابعاد تاریک شخصیت با رضایت از زندگی و میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی رابطه منفی وجود داشت و بین ابعاد روشن شخصیت با رضایت از زندگی با میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی رابطه مثبت وجود داشت؛ بنابراین، ابعاد تاریک و روشن شخصیت و نحوه جهت‌گیری ارزشی با میزان رضایت از زندگی مرتبط است؛ از این رو، می‌توان با تدوین مداخلات روان‌درمانی از طریق تأثیرگذاری بر متغیرهای ابعاد تاریک و روشن شخصیت و جهت‌گیری ارزشی، اثربخشی این متغیرها بر رضایت از زندگی را بررسی کرد.

واژه‌های کلیدی: ابعاد تاریک شخصیت، ابعاد روشن شخصیت، رضایت از زندگی، جهت‌گیری ارزشی

مقدمه

رضایت از زندگی و کیفیت آن در ابعاد و سطوح مختلف زندگی انسان تأثیر بسزایی دارد؛ برای نمونه، وجود چنین احساسی می‌تواند سلامت فرد و جامعه را تضمین کند و با ایجاد امید و خوش‌بینی و از بین بردن احساس ناتوانی، انزوا و بی‌اعتمادی در بین مردم فرآیند توسعه را تسریع و با ایجاد احساس تعلق و تعهد اجتماعی بقای جامعه را تضمین کند (Niazi et al., 2015). رضایت از زندگی را می‌توان مفهوم کلی و ناشی از نحوه ادراک شناختی، عاطفی شخص از کل زندگی دانست. افراد با احساس رضایت بالا از زندگی هیجانانگیز مثبت بیشتری تجربه می‌کنند و از خود، گذشته، آینده و نیز از دیگران ارزیابی مثبتی دارند؛ در حالی که ارزیابی افراد با احساس رضایت پایین از زندگی نامطلوب است. آنها هیجان‌های منفی مانند اضطراب و افسردگی بیشتری را تجربه می‌کنند (Mansoori, 2016).

عوامل مختلفی بر میزان رضایت از زندگی تأثیرگذارند. از بین این عوامل، متغیرهای شخصیتی تأثیر درخور توجهی بر رضایت از زندگی دارند. شخصیت^۱ شامل الگوهای ثابت فکری، عاطفی و رفتاری است (Martin et al., 2021). از بین این متغیرهای شخصیتی، صفات تاریک^۲ شخصیت^۳ مشتمل بر سه بعد ضد اجتماعی^۴، خودشیفتگی^۵، ماکیاولیسم^۵ نقش مستقیمی در نحوه نگرش افراد به زندگی دارند. ماکیاولیسم، بعدی از شخصیت است که با جذابیت اجتماعی ناچیز، فقدان اخلاق متعارف، استعمار از دیگران و دنبال منافع شخصی بودن مشخص می‌شود (Paulhus & Williams, 2002). بعد ضد اجتماعی شامل خصوصیات چونی رفتار ضد

اجتماعی، نبود حس همدلی و بزهکاری است که بیشتر بر عمل و نتیجه کار تمرکز دارد (Paulhus & Williams, 2002). بعد دیگر که شخصیت خودشیفته است، با خصوصیات چونی کسب قدرت، احساس تسلط، استحقاق و خودبزرگ‌بینی مشخص می‌شود (Limon et al., 2020). هر سه بعد شخصیت درجاتی از منش اجتماعی بدخواهانه همراه با گرایش‌های خودخواهانه، سردی عاطفی، چندرویی و پرخاشگری دارند (Paulhus & Williams, 2002). صفات تاریک شخصیت سازه‌ای است که تمایل به تجربه بیشتر حالات هیجانی ناخوشایند مانند خشم، غم، ناامیدی و سایر هیجانانگیز منفی را نشان می‌دهد. افرادی که صفات تاریک شخصیت بالایی دارند، زندگی را استرس‌زا درک می‌کنند و از حمایت‌های اجتماعی خود ناراضی هستند که در نتیجه، می‌تواند علت سطوح پایین تر رضایت از زندگی را بیان کند (Marashi et al., 2017). طبق نظر اندیشمندانمانند شولتز و شولتز (2005) شخصیت به‌عنوان یکی از فاکتورهای مهم بر نوع رفتار، کنش و واکنش افراد تأثیر دارد.

پژوهش‌های مختلف رابطه صفات تاریک شخصیت با رضایت از زندگی را نشان داده‌اند. نتایج پژوهش شریفی‌نیا و هارون رشیدی (2020) نشان دادند بین مؤلفه‌های صفات تاریک شخصیت و ابعاد آن با رضایت از زندگی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. بیرامی و قلی‌زاده (2012) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مؤلفه‌های شخصیتی می‌توانند به‌طور مستقیم بر رضایت از زندگی تأثیرگذار باشند. لاو و هولدر (2014) دریافتند جامعه‌سنیزی (که یکی از ابعاد تاریک شخصیت است) با سطوح بالاتر افسردگی و عاطفه منفی و سطوح پایین تر رضایت از زندگی، شادکامی و عاطفه مثبت مرتبط است. رابطه رضایت از زندگی با ویژگی‌های شخصیتی در نتایج پژوهش بهزاد مقدم (2016) نیز نشان داده شده است.

1. personality
2. dark traits of personality
3. antisocial personality
4. narcissism
5. machiavellism

رضایت از زندگی فرد نیز افزایش می یابد (Kaufman et al., 2019).

نتایج پژوهش وود و همکاران (2010) نشان دادند افرادی که صفات روشن شخصیت، به طور مثال صفت قدردانی دارند، دارای فعالیت هدفمند، استقلال، رشد شخصی و پذیرش خود هستند. نتایج پژوهش پورسردار و همکاران (2012) نشان دادند متغیر خوش بینی (که از مؤلفه های صفات روشن شخصیت است)، دارای اثر غیرمستقیم بر رضایت از زندگی است. طبق یافته های تحقیق صادقی و همکاران (2018) بین رضایت از زندگی و انعطاف پذیری شناختی (که از مؤلفه های صفات روشن شخصیت است) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش محمدلو و همکاران (2015) نشان دادند بین ویژگی های شخصیتی و رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. همچنین، تحقیقات چهره و همکاران (2017)، اسکافهازر و المند (2014) کلاستون و همکاران (2012) نشان دادند عوامل روشن شخصیت می توانند رضایت از زندگی را به صورت مثبت پیش بینی کنند.

نحوه جهت گیری ارزشی نیز در زندگی از عواملی است که با رضایت از زندگی ارتباط دارد. ارزش ها سازه های روانشناختی وسیعی هستند که بر رفتار انگیزشی و بهزیستی فردی اثر گذارند و به عنوان کیفیت رفتار ایدئال، فراهم کردن سازمان و انسجام در زندگی و مدیریت رفتار هدفمند تعریف شده اند (Ciarrochi et al., 2010). شوارتز (2006) ده نوع ارزش شامل خیرخواهی، سنت گرایی، همنوایی، امنیت، قدرت، موفقیت، هیجان خواهی، خوداتکایی، جهانگرایی معرفی کرد که جنبه انگیزشی دارند. افرادی که برای خود ارزش های مشخصی تعریف می کنند و به آنها اهمیت می دهند، احساس بهزیستی مثبت و رضایت از زندگی

در مقابل نیمه تاریک شخصیت، نیمه روشن شخصیت قرار دارد. طبق نظر اسکات بری کافمن (2019) ابعاد سه گانه روشن شخصیت^۱ شامل سه ویژگی شخصیتی است که در کنار یکدیگر تصویر کلی از شخصیت افراد به دست می دهند. هر کدام از این ویژگی های شخصیتی چگونگی تعامل ما با دیگران را نشان می دهد. ویژگی نخست با عنوان «انسانیت یا انسانگرایی»، به معنی باورمندی به ذاتی بودن کرامت و ارزشمند بودن انسان هاست. ویژگی دوم با عنوان «کانتیانیسم»، به معنی رفتار کردن با افراد است به نحوی که منافع خود آنها در میان باشد نه اهداف شخصی خود. ویژگی سوم با عنوان «ایمان به انسانیت»، باورمند بودن به اینکه انسانها به صورت ذاتی و بنیادی خوب اند. در مجموع مقیاس سه گانه روشن منعکس کننده گرایش مراقبانه و سودمندانه نسبت به دیگران است که در رفتار روزمره افراد نشان داده می شود. با بررسی معنای مفهومی سه عامل، کاملاً محسوس است که این خرده مقیاس ها ریشه عمیقی در حوزه روانشناسی مثبت دارد که منعکس کننده دیدگاه خوش بینانه انسان است (Lomas & Ivztan, 2020). ابعاد سه گانه روشن (انسانیت، ایمان به انسانیت و کانتیانیسم) با معنویت، رضایت از زندگی، پذیرش دیگران، باور به خوب بودن ذاتی انسان ها، دلسوزی، همدلی، اشتیاق به تجربه، وجدان، شور و شوق، داشتن ضمیر آرام ارتباط دارد. افرادی که در تست سه گانه روشن امتیاز بالایی کسب می کنند، رضایت بیشتری نیز از روابطشان، رقابت هایشان و استقلالشان گزارش می کنند. افراد دارای صفات روشن شخصیت توانایی های کلامی و ارتباطی گسترده ای دارند که این مسئله باعث تسهیل روابط با دیگران می شود و شبکه اجتماعی وسیع تر برای آنها فراهم می کند که به تبع آن،

¹. light triads of personality

². humanism

³. kantianism

⁴. faith in humanity

⁵. value orientation

زندگی انسان است و با توجه به اینکه صفات و ویژگی‌های شخصیتی و نوع جهت‌گیری ارزشی افراد در زندگی بر میزان رضایت از زندگی تأثیر زیادی دارد، به نظر می‌رسد انجام این پژوهش برای بررسی روابط بین ابعاد تاریک و روشن شخصیت با رضایت از زندگی از طریق میانجی‌گری جهت‌گیری ارزشی از اهمیت زیادی برخوردار باشد تا در صورت وجود رابطه معنادار راه را برای لزوم انجام مداخلات روان‌درمانی و آموزش‌های پیشگیرانه مدون و همه‌جانبه در سطح فردی، خانوادگی، اجتماعی هموار سازد؛ زیرا با انجام انواع مداخلات روان‌درمانی لازم با هدف تأثیرگذاری بر متغیرهای ابعاد شخصیتی و کیفیت جهت‌گیری ارزشی و وجود رابطه بین این متغیرها با رضایت از زندگی، می‌توان میزان رضایت از زندگی را تا حدودی افزایش داد. همچنین، بررسی‌های انجام‌شده نشان داده است که پژوهش‌های کافی دربارهٔ رابطه ترکیبی ابعاد تاریک و روشن شخصیت و جهت‌گیری ارزشی با رضایت از زندگی صورت نگرفته است؛ از این رو، پژوهش حاضر به بررسی رابطه ترکیبی این متغیرها با رضایت از زندگی پرداخته است؛ بنابراین، پژوهش حاضر در پی آن است که مشخص کند آیا بین ابعاد تاریک و روشن شخصیت با رضایت از زندگی از طریق میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی رابطه معنی‌دار وجود دارد؛ از این رو، فرضیه‌های پژوهش به این شرح آزمون شدند: ۱- ابعاد تاریک شخصیت بر رضایت از زندگی اثر منفی دارد؛ ۲- ابعاد روشن شخصیت بر رضایت از زندگی اثر مثبت دارد؛ ۳- بین ابعاد تاریک شخصیت با رضایت از زندگی و با میانجی‌گری جهت‌گیری ارزشی رابطه منفی وجود دارد و ۴- بین ابعاد روشن شخصیت با رضایت از زندگی و با میانجی‌گری جهت‌گیری ارزشی رابطه مثبت وجود دارد.

می‌کنند؛ برای مثال، نتایج پژوهش صادقی و همکاران (2018) نشان دادند بین رضایت از زندگی و دین‌داری رابطه مثبت وجود دارد. ارزش‌ها در شمار درونی‌ترین لایه‌های شخصیت افراد بوده و شناخت دقیق هر فرد در گرو شناخت این ارزش‌ها و گرایش‌های ارزشی اوست؛ بنابراین، با توجه به اینکه ارزش‌های یک فرد زیرمجموعه صفات شخصیت است، جهت‌گیری ارزشی افراد تحت تأثیر صفات شخصیتی نیز قرار می‌گیرد (Isazadegan et al., 2017). پژوهش‌ها رابطه صفات تاریک و روشن شخصیت با جهت‌گیری ارزشی را نشان داده‌اند؛ برای مثال، در پژوهش شیبانی و همکاران (۱۳۹۴) بین میزان مذهبی‌بودن فرد و توافق که از مؤلفه‌های صفات روشن شخصیت است، رابطه وجود داشت. نتایج پژوهش عقلی و همکاران (2018) گویای این بود که صفت ماکیاولیسم با سبک‌های شوخ‌طبعی، پیوندجویی و خودارزنده‌سازی رابطه معکوس دارد؛ در حالی که با سبک‌های پرخاشگرانه و خودتحقیرگرایانه رابطه مستقیم دارد. صفت جامعه‌ستیزی با پیوندجویی رابطه معکوس دارد؛ در حالی که با سبک‌های پرخاشگرانه و خودتحقیرگرایانه رابطه مستقیم دارد. نحوه جهت‌گیری ارزشی، برای مثال باورهای دینی باعث استفاده بیشتر از سازوکارهای دفاعی رشدیافته و استفاده کمتر از دفاع‌های رشدنیافته و روان‌آزرده می‌شود که در نهایت موجب افزایش رضایت از زندگی می‌شود (Mehrienajad & Sharifi, 2017). افراد با صفات تاریک شخصیت معیارهای ارزشی ضد اخلاقی را در زندگی انتخاب می‌کنند که رفتار غیراخلاقی آنها با صفات تاریک شخصیت آنها مرتبط است (O'Boyle et al., 2012) که این نوع جهت‌گیری همان‌طور که قبلاً اشاره شد موجب نارضایتی از زندگی می‌شود. بنابراین، نظر به اینکه رضایت‌داشتن از زندگی، یکی از مفاهیم بسیار مهم و مؤثر بر جنبه‌های مختلف

روش

روش پژوهش، جامعه آماری، نمونه: روش این پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود که با استفاده از روش معادلات ساختاری انجام گرفت. جامعه آماری تمامی افراد مراجعه کننده به مراکز بهداشتی شهر تبریز (۸۶ مرکز بهداشتی) در سال ۱۴۰۰ بودند که برای دریافت خدمات بهداشتی (تنظیم خانواده، انجام واکسیناسیون، کنترل روند رشدی، تکاملی کودکان، کنترل بارداری، انجام مشاوره و ...) مراجعه کردند. معیارهای ورود به پژوهش عبارت از: داشتن دامنه سنی ۲۶ تا ۶۵ سال اعم از زن و مرد، میزان سواد دست کم سوم راهنمایی و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، نداشتن بیماری صعب‌العلاج جسمی و روانی (انواع سرطان‌ها، بیماری‌های زمینه‌ای، اختلالات روانی بنا به اظهار پاسخگو که به نحوی بر رضایت از زندگی تأثیر می‌گذاشت) بودند. همچنین، معیارهای خروج از پژوهش تمایل نداشتن برای ادامه همکاری بود. روش نمونه‌گیری از نوع نمونه‌گیری دردسترس به دلیل دسترسی کم به مراجعین به لحاظ همه‌گیری بیماری کرونا بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول پیشنهادی حجم نمونه تاباکنیک و فیدل^۱ برآورد شد. بر این اساس، حداقل حجم نمونه در مطالعات همبستگی از فرمول $N \geq 50 + 8m$ محاسبه می‌شود ($N =$ حجم نمونه و $m =$ تعداد متغیرها). به این ترتیب، تعداد ۴۰۰ نفر (تعدادی بیش از تعداد حجم نمونه طبق فرمول) براساس روش برآورد حجم نمونه به صورت دردسترس با لحاظ مقادیر افت انتخاب شدند.

ابزار سنجش: دینر و همکاران پرسشنامه رضایت از زندگی (SWLS)^۲ را در سال ۱۹۸۵ ساختند. این مقیاس شامل پنج گویه است که هر گویه در مقیاس ۵ درجه‌ای

لیکرت از ۵ = کاملاً موافقم تا ۱ = کاملاً مخالفم نمره‌گذاری می‌شود و نمره بالا نشان‌دهنده میزان رضایت بیشتر از زندگی است. نمره پایین نشان‌دهنده میزان رضایت پایین از زندگی است. دامنه نمرات آن از ۵ تا ۲۵ است. دینر و همکاران (۱۹۸۵) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آورده‌اند. بیانی و همکاران (Bayani et al., 2007) اعتبار مقیاس رضایت از زندگی را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ و با روش بازآزمایی ۰/۶۹ گزارش کردند. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ به دست آمده مربوط به این مقیاس ۰/۷۸ بوده است.

پرسشنامه صفات تاریک شخصیت (DTP)^۳ ابزاری ۱۲ ماده‌ای است که جانسون و وبستر در سال 2010 طراحی کردند. این مقیاس شامل سه خرده‌مقیاس ماکیاولیستی (۴ گویه: ۱، ۲، ۳، ۴)، جامعه‌ستیزی (۴ گویه: ۵، ۶، ۷، ۸) و خودشیفتگی (۴ گویه: ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲) است. هر گویه بر یک مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرت از ۱ = کاملاً مخالفم تا ۷ = کاملاً موافقم نمره‌گذاری می‌شود و نمره بالا نشان‌دهنده میزان بالای صفات تاریک شخصیت در فرد است. دامنه نمرات از ۱۲ تا ۸۴ است. جانسون و وبستر (2010) ضریب پایایی بازآزمایی این پرسشنامه را ۰/۸۹ برای کل مقیاس، ۰/۸۶ برای خرده‌مقیاس ماکیاولی، ۰/۷۶ برای ضد اجتماعی و ۰/۸۷ برای خودشیفتگی گزارش کردند. در پژوهش شریفی‌نیا و هارون رشیدی (2020)، ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس ماکیاولی، جامعه‌ستیزی و خودشیفتگی به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۷۲، ۰/۷۴ بوده است. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ به دست آمده برای خرده‌مقیاس‌های ماکیاولیستی، ضد اجتماعی و خودشیفتگی به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۶۹ و ۰/۷۳ به دست آمد.

1. Tabachnick & Fidel

2. Diener, Emmons, Larsen., Griffin

3. Satisfaction with life scale

4. dark triad of personality

جهان‌گرایی (۱۰ گویه: ۴۸ تا ۵۷) ساخت. هر گویه بر یک مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرت از ۱= مخالف ارزش‌های من تا ۷= عالی نمره‌گذاری شده است. حداقل نمره در این آزمون ۵۷ است و نمره بالا نشان‌دهنده میزان نظام‌ارزشی در سطح خوب خواهد بود. نتایج به صورت ضعیف، متوسط، خوب و بسیار خوب به شرح زیر برآورد می‌شوند: در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۵۷ تا ۱۱۴ باشد، میزان نظام‌ارزشی ضعیف است. در صورتی که ۱۱۴ تا ۱۷۱ باشد، میزان نظام‌ارزشی متوسط و در صورتی که بالای ۱۷۱ باشد، میزان نظام‌ارزشی بسیار خوب خواهد بود. درخصوص پایایی این آزمون که شوارتز (2006) اجرا کرد، آلفای به‌دست‌آمده در خرده‌مقیاس‌های خیرخواهی، سنت‌گرایی، هم‌نوایی، امنیت، قدرت، برانگیختگی، لذت‌گرایی، موفقیت، خودالقایی و جهان‌گرایی به ترتیب ۰/۶۱، ۰/۳۷، ۰/۴۸، ۰/۶۴، ۰/۵۰، ۰/۶۹، ۰/۷۹، ۰/۵۲، ۰/۵۳، ۰/۵۷ بود. آلفای به‌دست‌آمده برای هر یک از خرده‌مقیاس‌های این آزمون در تحقیق سهمی (2008) بیشتر از ۰/۷۰ گزارش شده است و در پژوهش حاضر، آلفای به‌دست‌آمده برای هر یک از خرده‌مقیاس‌های این آزمون بیش از ۰/۶۷ برآورد شد.

روش اجرا و تحلیل: بعد از تصویب طرح در شورای پژوهشی دانشگاه و کسب کد اخلاق (IR.IAU.TABRIZ.REC.1400089) و نام‌معرفی، به معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، و بعد از هماهنگی‌های لازم، به مراکز بهداشتی (سلامت) مراجعه شد. بعد از جلب رضایت آگاهانه و توضیح نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها توسط مراجعینی که برای دریافت خدمات بهداشتی مراجعه کرده بودند، پرسشنامه‌ها در اختیار آنها گذاشته شد و به آزمودنی‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات داده‌شده از آنها محرمانه خواهد بود و اینکه در صورت عدم رضایت یا دادن پاسخ ناقص به سؤالات می‌توانند از

پرسشنامه ابعاد سه‌گانه روشن‌شخصیت^۱ (*LTP*) نخستین پیش‌نویس اندازه‌گیری گرایش علاقه و جهت‌گیری‌های خیرخواهانه نسبت به دیگران است که کافمن و همکاران (2019) طراحی کردند. این پرسشنامه از سه خرده‌مقیاس کانتینایسم (۴ گویه: ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲)، انسانیت (۴ گویه: ۵، ۶، ۷، ۸)، ایمان به انسانیت (۴ گویه: ۱، ۲، ۳، ۴) تشکیل شده است. این فرم شامل ۱۲ گویه است که هر گویه در مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت از ۱= کاملاً مخالفم تا ۵= کاملاً موافقم نمره‌گذاری می‌شود و نمره بالا نشان‌دهنده میزان بالای صفات روشن‌شخصیت در فرد است. دامنه نمرات آن از ۱۲ تا ۶۰ است. ضریب پایایی درونی دیده‌شده برای این خرده‌مقیاس‌ها، ایمان به انسانیت، انسانیت و کانتینایسم به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۷۹، ۰/۷۲ و ضریب پایایی درونی برای این مقیاس در کل ۰/۸۴ برآورد شده است (Kaufman et al., 2019).

ترجمه‌ای از این پرسشنامه موجود نبود؛ بنابراین، در این پژوهش پرسشنامه مذکور، ترجمه و روایی آن در نمونه ۴۰ نفری از کارکنان مرکز بهداشت شهرستان تبریز به روش نمونه‌گیری تصادفی آزمون شد و نتایج به‌دست‌آمده که با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شد، برای متغیرهای کانتینایسم ۰/۶۹، انسانیت ۰/۷۲ و ایمان به انسانیت ۰/۶۸ به دست آمد که نشان‌دهنده قابل استفاده بودن این پرسشنامه در جامعه ایرانی است.

شوارتز پرسشنامه نظام‌ارزشی (*SVS*) را در سال (2006) با ۵۷ سؤال و در ده مقیاس نظام‌ارزشی اعم از خیرخواهی (۷ گویه: ۱ تا ۷)، سنت (۵ گویه: ۸ تا ۱۲)، هم‌نوایی (۵ گویه: ۱۳ تا ۱۷)، امنیت (۷ گویه: ۱۸ تا ۲۴)، قدرت (۵ گویه: ۲۵ تا ۲۹)، برانگیختگی (۴ گویه: ۳۰ تا ۳۳)، لذت‌گرایی (۳ گویه: ۳۴ تا ۳۶)، موفقیت (۴ گویه: ۳۷ تا ۴۰)، استقلال (۷ گویه: ۴۱ تا ۴۷) و

1. Light triple of personality

2. Schwartz value system questionnaire

از مجموع ۴۰۰ نفر شرکت کننده در این پژوهش ۱۲۷ نفر مرد (۳۱/۷۵ درصد) و ۲۷۳ نفر زن (۶۸/۲۵ درصد) بودند. دامنه سنی شرکت کنندگان بین ۲۶ تا ۶۵ سال با میانگین و انحراف معیار $35/28 \pm 13/36$ بود. ۲۹۶ نفر (۷۶/۵ درصد) از شرکت کنندگان متأهل و ۲۳/۵ درصد مجرد بودند. از لحاظ میزان تحصیلات ۸۰ نفر (۲۰ درصد) دارای مدرک دیپلم، ۴۳ نفر (۱۰/۷۵ درصد) دارای مدرک فوق دیپلم، ۱۸۵ نفر (۴۶/۲۵ درصد) دارای مدرک لیسانس، ۶۶ نفر (۱۶/۵ درصد) دارای مدرک فوق لیسانس و ۲۶ نفر (۶/۵ درصد) دارای مدرک دکترا بودند. نتایج میانگین، انحراف استاندارد، کجی، کشیدگی و نتایج آزمون Z کولموگروف - اسمیرنوف و نیز ماتریس همبستگی روابط متقابل داده‌ها در جدول ۱ ارائه شده‌اند.

مطالعه خارج شوند. برای پرکردن پرسشنامه حدود ۲۰ الی ۳۰ دقیقه وقت داده و گفته شد در صورت نداشتن زمان لازم می‌تواند پرسشنامه‌ها را به منزل ببرند و بعد از تکمیل تحویل دهند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار AMOS استفاده شد. داده‌های به دست آمده از پرسشنامه‌های تکمیل شده در دو بخش توصیفی و استنباطی تحلیل شدند. در بخش توصیفی با استفاده از نرم‌افزار SPSS داده‌ها در قالب جداول، میانگین‌ها و انحراف استانداردها ارائه شدند. در بخش استنباطی از روش الگویابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار AMOS استفاده شد.

یافته‌ها

جدول ۱. شاخص‌های مرکزی، پراکندگی، پیرسون و آماره Z برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها (N=400)

Table 1: Central indices, dispersion, Pearson correlation matrix and Z statistics to check the normality of data distribution

متغیرها	M(SD)	کجی	کشیدگی	آماره Z	۱	۲	۳	۴
۱. ابعاد تاریک شخصیت	۳۸/۸۹(۱۱/۸۶)	-۰/۴۶۹	-۱/۰۴	۰/۰۷۳	۱			
۲. ابعاد روشن شخصیت	۲۴(۱۰/۷۸)	۰/۴۴۴	-۰/۸۵۰	۰/۰۸۲	-۰/۶۱**	۱		
۳. جهت‌گیری‌های ارزشی	۲۸۵/۰۰۶(۶۷/۱۸)	-۰/۳۴۷	-۱/۰۱	۰/۰۷۱	-۰/۵۸**	۰/۵۶**	۱	
۴. رضایت از زندگی	۱۴/۴۲(۵/۳۴)	-۰/۱۴۴	-۱/۱۰۵	۰/۰۸۱	-۰/۶۴**	۰/۶۹**	۰/۶۲**	۱

**P<۰/۰۱

در جدول ۱، نمرات میانگین مؤلفه‌های ابعاد تاریک شخصیت، ابعاد روشن شخصیت، جهت‌گیری‌های ارزشی و رضایت از زندگی گزارش شده است. همچنین، دامنه نمرات، کجی و کشیدگی در متغیرهای پژوهش در بازه (۲-۲۰) قرار دارد و نشان می‌دهد داده‌ها نرمال هستند. معنی‌دار نبودن آزمون کالموگروف اسمیرنوف در سطح کمتر از ۰/۰۵ نیز نشان‌دهنده نرمال بودن توزیع داده‌هاست.

بین ابعاد روشن شخصیت با جهت‌گیری‌های ارزشی و رضایت از زندگی رابطه مثبت معناداری وجود دارد و بین جهت‌گیری‌های ارزشی با رضایت از زندگی رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

نتیجه بررسی تشخیصی داده‌های پرت تک‌متغیری در متغیر وابسته با استفاده از نمودار جعبه‌ای و تبدیل نمرات خام به نمرات استاندارد و بررسی نمرات Z بزرگ‌تر از ۲/۵ نشان داد داده‌های پرت تک‌متغیری وجود ندارند. همچنین، بررسی فاصله ماهالانویس به منظور تشخیص داده‌های پرت چندمتغیری نشان داد داده پرت چندمتغیری وجود ندارد. با توجه به اینکه کمترین مقدار

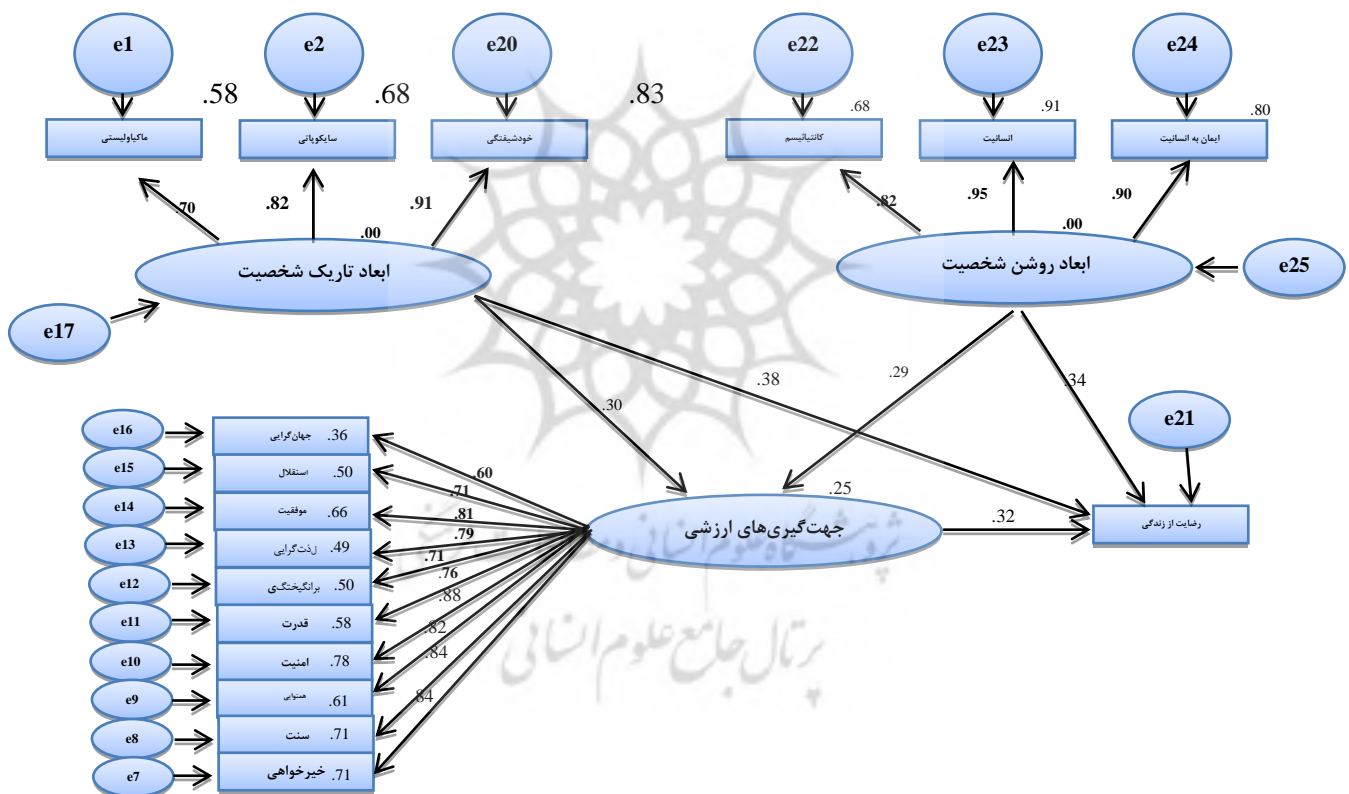
همچنین، با توجه به جدول ۱، بین ابعاد تاریک شخصیت با ابعاد روشن شخصیت، جهت‌گیری ارزشی و رضایت از زندگی رابطه منفی معناداری وجود دارد.

پیش‌بین، همبستگی‌های بزرگ وجود ندارد و تخطی جدی مشهود نیست. در جدول ۲ به بررسی اثرات مستقیم متغیرهای پژوهش پرداخته شده است.

شاخص VIF برابر ۱/۶۱ و بیشترین مقدار آن برابر ۱/۹۵ (کمتر از ۱۰) و شاخص تحمل از ۰/۵۱ تا ۰/۶۲ (کمتر از ۰/۱) بود، شاخص‌های VIF و تحمل در هر یک از متغیرهای پیش‌بین در حد مطلوب است و بین متغیرهای

جدول ۲. اثرات مستقیم ابعاد تاریک و روشن شخصیت با میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی و رضایت از زندگی
 Table 2. Direct effects of dark and light triads of personality mediated by value orientations and life satisfaction

متغیرهای پژوهش	ضریب β	S.E	CR	P-Value
ابعاد تاریک شخصیت - رضایت از زندگی	-۰/۳۸	۰/۱۰۰	-۵/۹۰۵	۰/۰۰۱
ابعاد روشن شخصیت - رضایت از زندگی	۰/۳۴	۰/۰۸۲	۵/۶۳۹	۰/۰۰۱
ابعاد تاریک شخصیت - جهت‌گیری‌های ارزشی	-۰/۳۰	۰/۲۰۱	-۳/۶۵۷	۰/۰۰۳
ابعاد روشن شخصیت - جهت‌گیری‌های ارزشی	۰/۲۹	۰/۱۷۳	۳/۶۳۴	۰/۰۰۶

شکل ۱. مدل ساختاری ابعاد تاریک و روشن شخصیت با میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی بر رضایت از زندگی
 Figure 1. Structural model of dark and light triads of personality mediated by value orientation on life satisfaction

$\beta = ۰/۳۴, p = ۰/۰۰۶$ و جهت‌گیری‌های ارزشی $\beta = ۰/۲۹, p = ۰/۰۰۶$ معنی‌دار است.

در بررسی شاخص‌های برازش مدل برون‌داد شاخص‌ها به شرح زیر بودند: مجذور خی نسبی

با توجه به جدول ۲، اثرات مستقیم ابعاد تاریک شخصیت بر رضایت از زندگی ($\beta = -۰/۳۸, p = ۰/۰۰۱$) و بر جهت‌گیری‌های ارزشی ($\beta = -۰/۳۰, p = ۰/۰۰۳$) معنی‌دار است. ابعاد روشن شخصیت بر رضایت از زندگی ($p = ۰/۰۰۱$)

برای بررسی روابط غیرمستقیم ابعاد تاریک و روشن شخصیت با رضایت از زندگی با میانجیگری جهت گیری های ارزشی، نتایج بوت استرپ در جدول ۳ ارائه شده اند.

($\chi^2/df=2/79$)، شاخص نیکویی برازش ($GFI=0/90$)، شاخص برازش هنجار شده ($NFI=0/91$)، شاخص نیکویی برازش مقایسه ای ($CFI=0/95$) و جذر میانگین مجذورات خطای تقریب ($RMSEA=0/063$) که حاکی از برازش متوسط مدل برونداد بود که به دلیل زیاد شدن جداول از رسم جدول خودداری شد.

جدول ۳. نتایج بوت استرپ روابط غیرمستقیم مدل (ابعاد تاریک و روشن شخصیت با رضایت از زندگی و میانجی گیری جهت گیری های ارزشی)

Table 3. Bootstrap results of indirect model relationships (dark and light triads of personality with life satisfaction and mediation of value orientations)

متغیرهای پژوهش	بر آورد استاندارد	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
رابطه ابعاد تاریک شخصیت با رضایت از زندگی و میانجی گری جهت گیری های ارزشی	-۰/۰۹۷	-۰/۲۰۰	-۰/۰۲۷	۰/۰۰۶
رابطه ابعاد روشن شخصیت با رضایت از زندگی و میانجی گری جهت گیری های ارزشی	۰/۰۹۲	۰/۰۲۲	۰/۱۹۴	۰/۰۰۴

این یافته با نتایج پژوهش های شریفی نیا و هارون رشیدی (2020)، لاو و هولدر (2014)، بیرامی و قلی زاده (2012)، بهزاد مقدم (2016) مطابقت دارد؛ زیرا رابطه منفی و معنی دار بین رضایت از زندگی و ابعاد تاریک شخصیت گزارش دادند. در تبیین این یافته می توان گفت با توجه به نظریه های روانشناختی، رضایت از زندگی به طور گسترده تحت تأثیر پس زمینه های رشدی فرد قرار دارد؛ مانند صفات شخصیت که از مؤلفه های اساسی در پیش بینی رضایت از زندگی است. مؤلفه های شخصیتی، بر رضایت از زندگی به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم تأثیر می گذارند. شخصیت می تواند به طور مستقیم با تأثیر گذاری بر انتخاب شغل، روابط بین فردی و حتی تجربه رویدادهای ناخوشایند بر رضایت از زندگی تأثیر بگذارد. افراد به طور معمول به دنبال شرایطی هستند که ویژگی های شخصیتی آنها را منعکس می کند و این موقعیت بر رضایت از زندگی آنها تأثیر می گذارند (Behzad Moghaddam, 2016)؛ برای مثال، افرادی که از تعارضات بین فردی اجتناب

با توجه به نتایج آزمون بوت استرپینگ در جدول ۳، اثر غیرمستقیم ابعاد تاریک شخصیت بر رضایت از زندگی با میانجی گری جهت گیری های ارزشی منفی ($\beta=-0/097$) و همچنین، اثر غیرمستقیم ابعاد روشن شخصیت بر رضایت از زندگی با میانجی گری جهت گیری های ارزشی مثبت ($\beta=0/092$) و در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ معنادار است و نشان می دهد بین ابعاد تاریک و روشن شخصیت با رضایت از زندگی و میانجی گری جهت گیری های ارزشی رابطه وجود دارد که این رابطه در ابعاد تاریک شخصیت منفی و در ابعاد روشن شخصیت مثبت است.

بحث

این پژوهش با هدف بررسی رابطه ابعاد تاریک و روشن شخصیت با رضایت از زندگی با میانجی گری جهت گیری ارزشی انجام گرفت. نتایج تحقیق نشان داد ابعاد تاریک شخصیت بر رضایت از زندگی اثر منفی دارد؛ به این معنی که هرچه ابعاد تاریک شخصیت بیشتر باشد، رضایت از زندگی کاهش خواهد یافت که

می‌کنند، ثبات هیجانی دارند که با نمره پایین در عامل صفات تاریک شخصیت مشخص می‌شود. این افراد خلق‌وخوی ملایمی دارند و از زندگی خود رضایت بیشتری دارند. صفات تاریک شخصیت که با خلق پایین و عاطفه منفی همراه است، از طریق تأثیرگذاری بر میزان روابط بین‌فردی و تفریحات و فعالیت‌های لذت‌بخش می‌تواند بر رضایت از زندگی تأثیر بگذارد (Beyrami & Gholizadeh, 2012). صفات تاریک شخصیت سازه‌ای است که تمایل به تجربه بیشتر حالات هیجانی ناخوشایند مانند خشم، غم، ناامیدی و سایر هیجان‌ات منفی را نشان می‌دهد. افرادی که صفات تاریک شخصیت بالایی دارند، زندگی را استرس‌زا درک می‌کنند و از حمایت‌های اجتماعی خود ناراضی هستند که در نتیجه، می‌تواند سطوح پایین‌تر رضایت از زندگی را تبیین کند (Marashi et al., 2017).

از نتایج دیگر پژوهش حاضر این بود که ابعاد روشن شخصیت بر رضایت از زندگی اثر مثبت دارد؛ یعنی هرچه میزان صفات روشن شخصیت در فرد بیشتر باشد، میزان رضایت از زندگی بیشتر خواهد بود که این نتیجه با نتایج پژوهش مرعشی و همکاران (2017)، محمدلو و همکاران (2015)، کافمن و همکاران (2019) و شریفی‌نیا و هارون رشیدی (2020) همسو است. آنها در پژوهش‌های خود رابطه مثبت و معنی‌دار صفات روشن شخصیت با رضایت از زندگی را نشان دادند. در تبیین اینکه صفات روشن شخصیت توانایی پیش‌بینی رضایت از زندگی را دارد، می‌توان گفت افراد دارای صفات روشن شخصیت، مردم‌گرا هستند و فعال و پرحرف به نظر می‌رسند و مایلند بشاش و سرحال باشند. آنها نسبت به افراد دارای صفات تاریک شخصیتی تجارب هیجانی مثبت‌تری را چه در هنگام تنهایی و چه در هنگام بودن با دیگران تجربه می‌کنند و این عاطفه مثبت باعث رضایت بیشتر از زندگی می‌شود

از یافته‌های دیگر این پژوهش این بود که بین ابعاد تاریک با رضایت از زندگی و میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی رابطه وجود دارد. این نتایج با نتایج عقلی و همکاران (2018)، لاو و هولدر (2014)، ابویل و همکاران (2012) که به بررسی رابطه ابعاد تاریک شخصیت و ویژگی‌های شخصی با جهت‌گیری ارزشی پرداخته‌اند، همسو است.

درباره تأثیر و رابطه صفات تاریک شخصیت و جهت‌گیری‌های ارزشی با رضایت از زندگی می‌توان گفت افراد دارای صفات تاریک شخصیت، افرادی مضطرب، افسرده، دارای احساس گناه، عزت نفس پایین، تنیده و دمدمی هستند که این خصوصیات هم‌تراز با ویژگی‌های افراد با جهت‌گیری ارزشی بالا نیستند (Sharifinia & Haroonrashidi, 2020). با توجه به رابطه منفی قوی رضایت از زندگی و صفات تاریک شخصیت می‌توان به اهمیت نقش جهت‌گیری

افراد در زندگی بر میزان رضایت از زندگی تأثیر زیادی داشته باشند.

براساس یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود پژوهشی مشابه پژوهش حاضر در شرایط عادی (بدون کرونا) و در سنین پایین‌تر از ۲۵ سال و بیشتر از ۶۵ سال و ساکنان شهرهای دیگر نیز انجام گیرد.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده شود.

همچنین، به درمانگران و مشاوران پیشنهاد می‌شود در کارهای مداخله‌ای و بالینی، به نقش متغیرهای شخصیتی، جهت‌گیری ارزشی در شروع و ادامه مداخلات روانشناختی توجه شود.

در برنامه‌های پیشگیری اولیه درباره افزایش رضایت از زندگی حتماً به نقش متغیرهایی همچون ویژگی‌های شخصیتی و جهت‌گیری ارزشی افراد توجه شود؛ زیرا با برنامه‌ریزی‌های مناسب برای آموزش‌های پیشگیرانه در سطح اولیه تا حدود درخور توجهی می‌توان از بروز و ظهور صفات تاریک شخصیت جلوگیری کرد یا از شدت بروز آنها کاست.

جهت‌گیری‌های ارزشی به‌عنوان متغیرهای ثابت در نظر نگرفته نشدند؛ چون این متغیرها و مؤلفه‌های آنها می‌توانند تحت تأثیر موقعیت باشند؛ از این رو، در مداخلات پیشگیرانه و روان‌درمانی مدنظر قرار گیرند.

در اجرای این پژوهش نیز مانند پژوهش‌های دیگر محدودیت‌هایی وجود داشت؛ از جمله: استفاده از نمونه‌گیری دردسترس به دلیل شیوع بیماری کرونا و حضور کم مراجعین در مراکز بهداشتی (سلامت)؛ تأثیر منفی شیوع بیماری کرونا روی سلامت روانی افراد جامعه و گروه هدف که احتمالاً بر میزان رضایت از زندگی و کیفیت پاسخگویی به سؤالات مؤثر بوده است؛ بنابراین، با پایان همه‌گیری بیماری کرونا احتمالاً پژوهش‌های مشابه آتی با چنین مشکلی روبه‌رو نخواهند بود.

ارزشی در رضایت از زندگی پی برد؛ برای مثال، باورهای دینی (به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های جهت‌گیری ارزشی) باعث استفاده بیشتر از سازوکارهای دفاعی رشدیافته و استفاده کمتر از دفاع‌های رشدنیافته و روان‌آزرده می‌شود که در نهایت موجب افزایش رضایت از زندگی می‌شود (Mehrienejad & Sharifi, 2017). افرادی که دارای صفات تاریک شخصیت در سطح بالا هستند، معمولاً معیارهای ارزشی ضد اخلاقی را در زندگی پیش می‌گیرند (O'Boyle et al., 2012) که این رفتارهای غیراخلاقی در آنها که متناسب با ویژگی‌های شخصیتی آنهاست، به عدم رضایت از زندگی منجر می‌شود.

یافته دیگر پژوهش این بود که بین ابعاد روشن شخصیت با رضایت از زندگی و با میانجی‌گری جهت‌گیری‌های ارزشی رابطه مثبت وجود دارد؛ این نتایج با نتایج وود و همکاران (2010)، کافمن و همکاران (2019) و مهری‌نژاد و شریفی (2017) همسو است. در پژوهش‌های آنها رابطه بین صفات روشن شخصیت و جهت‌گیری‌های ارزشی با رضایت از زندگی نشان داده شده است که با نتایج پژوهش حاضر همخوانی دارد.

در تبیین این یافته نیز همان‌طور که قبلاً تبیین شد افراد دارای صفات روشن شخصیت به لحاظ ویژگی‌های شخصیتی دارای رضایت بیشتر از زندگی هستند. رضایت از زندگی زمانی به وجود می‌آید که جهت‌گیری‌های ارزشی فرد واقع‌گرایانه باشد. افرادی که صفات روشن شخصیت دارند، سازوکارهای دفاعی مثبت، دیدگاه واقع‌بینانه و منطقی را در زندگی پرورش می‌دهند که در نهایت باعث رضایت از زندگی می‌شود (Kaufman et al., 2019)؛ بنابراین، با توجه به تفاسیر بالا، صفات تاریک و روشن شخصیت می‌توانند از طریق تأثیرگذاری بر نحوه جهت‌گیری‌های ارزشی

سپاسگزاری

نویسندگان مقاله بر خود واجب می‌دانند تا از تمامی افرادی که در اجرای پژوهش همکاری کردند، کمال تشکر و قدردانی را ابراز کنند. همچنین، تمامی معیارهای رعایت اخلاق در پژوهش که در مطالعه پژوهش حاضر موضوعیت داشت، همسو با بیانیه هلسینکی رعایت شده است.

منابع

رضایت از زندگی نظامیان، فصلنامه روانشناسی نظامی، ۱(۴۱)، ۴۹-۴۱.

شیبانی، ح؛ نریمانی، م؛ محرمی، ج. (۱۳۹۴). بررسی رابطه جهت‌گیری مذهبی با صفات شخصیتی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی و پیام نور شهرستان دامغان، فرهنگ در دانشگاه اسلامی، ۵(۱)، ۷۶-۵۵.

صادقی، م؛ ایمنی، ف و باوزین، ف. (۱۳۹۷). رضایت از زندگی دانشجویان: پیش‌بینی براساس دینداری، معنا در زندگی و انعطاف‌پذیری شناختی، مجله مطالعات اجتماعی روانشناختی زنان، ۱۶، ۲۲۲-۱۹۵.

عقلی، ا؛ آهی، ق؛ منصوری، ا. (۱۳۹۷). نقش سه‌گانه تاریک شخصیت در پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی و سبک‌های شوخ‌طبعی پرستاران، نشریه روانپرستاری، ۶(۲)، ۶۹-۵۸.

عیسی‌زادگان، ع؛ سلمان‌پور، ح؛ احمدی، ع؛ قاسم‌زاده، ا. (۱۳۹۵). نقش تمایل به بخشش، قدردانی، امید و بهزیستی ذهنی در رضایت از زندگی، مجله پژوهش‌های نوین روانشناختی، ۴۲(۱۱)، ۱۱۱-۹۵.

محمملو، م؛ الهی، ط و شیروانی‌راد، ع. (۱۳۹۴). بهمن‌ماه ۸. نقش ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی نوع مکانیسم‌های دفاعی مورد استفاده دانشجویان، دومین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی، مشهد.

مرعشی، س، ع؛ محرابیان، ط و طیبی، ه. (۱۳۹۳). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی (۵ عامل بزرگ)، رضایت از زندگی و هوش معنوی با آمادگی به اعتیاد مواد مخدر در کارکنان یک شرکت صنعتی، نشریه دستاوردهای روانشناختی، ۴(۱)، ۲۰۳-۲۲۲.

بهزاد مقدم، ر. (۱۳۹۵). پیش‌بینی رضایت از زندگی براساس صفات شخصیتی، حمایت اجتماعی و خودکارآمدی در دانشجویان، [پایان‌نامه کارشناسی ارشد چاپ‌نشده]، دانشگاه کاشان.

بیانی، ع. ا؛ کوچکی، ع. م؛ گودرزی، ح. (۱۳۸۶). اعتبار و روایی مقیاس رضایت از زندگی، فصلنامه روانشناسان ایرانی، ۳(۱۱)، ۲۶۵-۲۵۹.

بیرامی، م و قلی‌زاده، ح. (۱۳۹۰). عامل‌های شخصیتی به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده افسردگی و رضایت از زندگی، نشریه پزشکی ارومیه، ۲۲(۲)، ۹۸-۹۲.

پورسردار، ن؛ پورسردار، ف؛ پناهنده، ع؛ سنگری، ع و عبدی زرین، س. (۱۳۹۱). تأثیر خوش‌بینی بر سلامت روانی و رضایت از زندگی، مجله پژوهشی حکیم، ۱۶(۱)، ۴۹-۴۲.

چهره، ه؛ ازگلی، گ؛ ابوالمعالی الحسینی، خ و نصیری، م. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط ویژگی‌های شخصیتی و رضایت زناشویی براساس مدل ۵ عامل بزرگ شخصیتی، مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ۲۲(۵)، ۱۳۲-۱۲۱.

سهامی، س. (۱۳۸۷). اولویت‌های ارزشی دانشجویان، پژوهشنامه علوم اجتماعی، ۲(۲)، ۱۷۲-۱۵۸.

شریفی‌نیا، م، ع و هارون رشیدی، ه. (۱۳۹۹). رابطه صفات تاریک شخصیت و ابرازگری هیجانی با

- cancer. *Journal of Psychological, Social and Behavioral Dimensions Center*: 1-9.
- Claxton, A., O'Rourke, N., Smith, J. Z., DeLongis, A. (2012). Personality traits and marital satisfaction within enduring relationships: An intra-couple discrepancy approach. *Journal of Social and Personal Relationship*, 29(3): 375-396.
- Diener, E. Emmons, R.A. Larsen, R. J., Griffin, S. (1985). The Satisfactions with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49.
- Isazadegan, A., Salmanpour, H., Ahmadi, E., Gasemzadeh, A. (2017). The role of Tendency to forgiveness, gratitude, hope, and mental well-being in life satisfaction, *Quarterly Journal of Psychological*, 42(11). (in Persian)
- Jonason, P. k., Webster, G.D. (2010), The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22(2), 32-420.
- Kaufman, S.B, Yaden, D.B, Hyde, Tsukayama, E, (2019), The light triad vs Dark triad of personality new search contrasts two very different profiles of human nature, *Frontiers in psychology*, 10, Article 467.
- Limon, P. P, Sinatra, Monacis.L.(2020). Orientations to Happiness between the Dark Triad Traits and Subjective Well-Being, *Behav Sci*; 10(5), 90, DOI: 10.3390/bs10050090
- Lomas, T., & Ivtzan, I. (2016). Second wave positive psychology: Exploring the positive-negative dialectics of wellbeing. *Journal of Happiness Studies*, 17, 1753-1768.
- Love AB, Holder MD. (2014). Psychopathy and subjective well-being. *Pers Individ Dif*, 66:112-7
- Mansoori, V. (2016). *The Relationship between Social Support and Tolerance with Life Satisfaction and Psychological Helplessness of Mothers of Exceptional Children*, Master Thesis in General Psychology (Unpublished), Islamic Azad University, Boroujerd Branch. (in Persian)
- Marashi, SA. Mehrabian, T. Mosalman, M. (2017). Investigating the Relationship between Personality Traits (5 Big Factors), Life Satisfaction and Spiritual Intelligence with Readiness for Drug Addiction in the Employees of an Industrial Company, *Journal of Psychological Achievements*, 4 (1), 203-222. (in Persian)
- Martin, S., Graziani, P., Del-Monte, J. (2021). Insight's level in borderline personality منصورى، و. (۱۳۹۵). رابطه حمایت اجتماعی و تاب آوری با رضایت از زندگی و درماندگی روانشناختی مادران کودکان استثنایی [پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده]، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد.
- مهری نژاد، ا و شریفی، م. (۱۳۹۶). رابطه مکانیسم های دفاعی سازگارانه و ناسازگارانه با دین داری دانشجویان، نشریه عملی-ترویجی علوم تربیتی از دیدگاه اسلام، ۵(۸)، ۱۳۸-۱۱۸.
- نیازی، م؛ گنجی، م؛ نامور مقدم، فهیمه. (۱۳۹۴). عوامل اجتماعی مؤثر بر رضایت از زندگی مورد مطالعه: شهروندان شهر کاشان در سال ۱۳۹۴، فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۳۱(۹)، ۲۲۹-۲۰۳.

References

- Aqli, A., Ahi, q., Mansoori, A. (2018). The dark triple role of personality in predicting psychological well-being and nurses' humorous styles, *Journal of Psychiatric Nursing*, 6 (2), 58-69. (in Persian)
- Bayani, A. A, Koocheky, A. M, Goodarzi H. (2007). The validity and reliability of life satisfaction scale, *Journal of Iranian Psychologists*, 3(11), 259-265. (in Persian)
- Beyrami, M. Gholizadeh, H. (2012). Personality factors as predictors of depression and life satisfaction, *Urmia Medical Journal*, 22 (2), 92-98. (in Persian)
- Behzad Moghaddam, R. (2016), *Predicting life satisfaction based on personality traits, social support and self-efficacy in students*, Master Thesis in Social Psychology (Unpublished), Faculty of Literature and Humanities, Kashan University.
- Chehreh, H., Azgoli, G., Abolmaali Al-Husseini, Kh. And Nasiri, M. (2017), The study of the relationship between personality traits and marital satisfaction based on the model of 5 major personality factors, *Scientific Journal of Kurdistan University of Medical Sciences*, 22 (5), 121-132
- Ciarrochi, L. Fisher, D. Lane, L. (2010). The link between value motives, value success, and well-being among people diagnosed with

- Based Religiosity, the meaning of life and cognitive flexibility, *Journal of Women's Studies Sociological and Psychological*, 16, 195-222. (in Persian)
- Sahami, S. (2008). Students' value priorities *Journal of Social Sciences*, (2)2. (in Persian)
- Schaffhuser, K., Allemand, M., Martin M. (2014). Personality traits and relationship satisfaction in intimate couples: three perspectives on personality. *European Journal of Personality*, 28(2), 120-133.
- Schwartz, S. (2006). *Basic human values: theory, measurement, and applications. Revue Fran aise de Sociologie*, 47(4), 929-968.
- Sheybani H, Narimani M, Muharrami J. (2015). Investigating the relationship between religious orientation and personality traits in Islamic Azad University students and Payame Noor in Damghan city, *culture in the university Islamic*, 5(1), 55-76. (in Persian)
- Sharifinia, M.A., Haroonrashidi, H. (2020). The Relationship between the Dark Traits of Personality and Emotional Expressiveness with Satisfaction of Life, *journal of counseling psychology*, 47, 24-35. (in Persian)
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). Using multivariate statistics, Boston: *Pearson Education*.
- Wood, A.M., Froh, J.J & Geraghty, W.A. (2010). Gratitude and well-being: A review and theoretical integration, *Clinical Psychology Review*, 30, 890-905.
- disorder, questioning consciousness. *Journal of Affective Disorders Reports*, 3.
- Mehrienejad, A., Sharifi, M. (2017). The Relationship between Adaptive and Incompatible Defense Mechanisms with Students' Religiosity, *Journal of Educational Science from Islamic Point of View*, 5(8), 118-138. (in Persian)
- Mohammadlou, M., Elahi, T., Shirvani Rad, A. (2015, January 28), The role of personality traits in predicting the type of defense mechanisms used by students [Paper presentation]. *Second International Conference on Psychology, Educational Sciences and Lifestyle*, Mashhad. (in Persian)
- Niazi, M., Ganji, M., Namvar Moghadam, F. (2015). Social factors affecting life satisfaction Study: Citizens of Kashan City in 2015, *Journal of Social Development and Welfare Planning*, 9 (31), 203-229 (in Persian).
- O'Boyle E.H, Forsyth D.R., Banks G.C & McDaniel M.A. (2012). A meta-analysis of the Dark Triad and work behavior: A social exchange perspective. *The Journal of Applied Psychology*, 97, 557-579.
- Paulhus, D.L., Williams, K.M. (2002). The Dark Triad of Personality. *J Res Pers*, 36: 556-563
- Poursardar, N., Poursardar, F., Panahandeh, A., Sangari, A., Abdi Zarrin, S. (2012). The effect of optimism on mental health and life satisfaction, *Hakim Research Journal*, 16 (1), 42-49. (in Persian)
- Sadeghi, M., Imeni, F., Bavsini F. (2018). Student Life Satisfaction: Predictability